

УДК 373.5.016:821.161.2.09:004

*МАР'ЯНА ЯГНИЧ, аспірантка кафедри української та зарубіжної літератур і методики їх навчання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна
ORCID ID 0000-0002-2062-9215
marianna2703marianna@gmail.com*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОГО АНАЛІЗУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

MARIANA YAHNYCH, graduate student of the department of Ukrainian and foreign literature and methods of their study, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE USE OF INTERMEDIAL ANALYSIS IN UKRAINIAN LITERATURE LESSONS

У статті розкрито психолого-педагогічні умови використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури. Описано та проаналізовано наукові праці зарубіжних та українських дослідників з питань сенсорного, чуттєвого, художнього сприймання учнями різних видів мистецтва, міжмистецької взаємодії на уроках української літератури, ефективності застосування інтермедіального аналізу для вивчення художніх творів. Розглянуто характерні особливості феномену поняття "синестезія" як полімистецького явища, що проявляється в художніх творах, як тенденція синтезу та взаємозв'язку різних видів мистецтва. Доведено, що розвиток емоційного інтелекту та художнього сприймання засобами інтермедіального аналізу на уроках української літератури допомагає учням краще зрозуміти художні образи, переживання ліричного героя, сприяє розвитку емпатії, формує розуміння моральних цінностей і міжособистісних стосунків через літературні тексти. Проде-

монстровано доцільність застосування інтермедіального аналізу на уроках української літератури. Акцентовано увагу на тому, що інтермедіальний аналіз спонукатиме молоде покоління до критичного мислення та креативності, оскільки вони навчатимуться порівнювати та інтегрувати інформацію з різних мистецьких форм. Зазначено, що такий аналіз допоможе учням краще розуміти власні емоції та переживання, що виникають під час взаємодії з художніми творами та іншими видами мистецтва. Показано, що інтермедіальний аналіз сприятиме поглибленому розумінню літературних творів через їх взаємозв'язки з іншими медіа, стимулюватиме розвиток критичного мислення, творчих здібностей та аналітичних навичок учнів. Зазначено, що використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури не лише покращить якість навчального процесу, але й зробить його більш продуктивним, учні зможуть краще розуміти взаємодію між різними видами мистецтва осмислюючи літературні твори та формулюючи власне естетичне сприйняття, що є важливими складовими всебічного розвитку особистості.

Ключові слова: урок української літератури; інтермедіальність; інтермедіальний аналіз; вивчення художнього твору; учні; міжмистецькі зв'язки; синестезія; художнє сприймання.

Summary. The article explores the psychological and pedagogical conditions for the use of intermedial analysis in Ukrainian literature lessons. It describes and analyzes the scientific works of foreign and Ukrainian researchers on the sensory, emotional, and artistic perception of various forms of art by students, the inter-artistic interaction in Ukrainian literature lessons, and the effectiveness of applying intermedial analysis to the study of literary works. The distinctive features of the concept of "synesthesia" are considered as a polymedia phenomenon that manifests in artistic works, highlighting the trend of synthesis and interaction between different forms of art. It has been proven that the development of emotional intelligence and artistic perception through intermedial analysis in Ukrainian literature lessons helps students better understand artistic images, the experiences of the lyrical hero, fosters

empathy, and shapes an understanding of moral values and interpersonal relationships through literary texts. The article demonstrates the appropriateness of using intermedial analysis in Ukrainian literature lessons. It emphasizes that intermedial analysis will encourage the younger generation to think critically and creatively, as they will learn to compare and integrate information from different artistic forms. It is noted that this analysis will help students better understand their own emotions and experiences that arise during their interaction with artistic works and other forms of art. The article shows that intermedial analysis will promote a deeper understanding of literary works through their connections with other media, stimulate the development of students' critical thinking, creative abilities, and analytical skills. It is noted that the use of intermedial analysis in Ukrainian literature lessons will not only improve the quality of the educational process but also make it more productive, enabling students to better understand the interaction between different forms of art while comprehending literary works and shaping their own aesthetic perception, which are important components of comprehensive personal development.

Key words: Ukrainian literature lesson; intermediality; intermediate analysis; study of artistic work; students; inter-artistic connections; synesthesia; artistic perception.

Мета: розкрити психолого-педагогічні умови вивчення поезії засобами інтермедіального аналізу.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Вивчення поезії в курсі української літератури є одним з найважливіших освітніх елементів, які сприяють розвитку мовної культури учнів, творчого мислення та естетичному вихованню. Сьогодні, коли інформаційні технології посідають важливе місце у світі, важливо застосовувати нові педагогічні методи та підходи для

підвищення ефективності навчання. Викладання сучасної української літератури зміщує акценти на значний потенціал взаємодії мистецтв, а така взаємодія є ефективним засобом розвитку загальнокультурної компетентності учнів. Для того, щоб збагатити почуття учнів різноманітними емоційними враженнями, вчителі повинні не лише навчати аналізу літературних творів, а й розвивати їхні аналітичні здібності, розвивати вміння розуміти образність різних видів мистецтва, відвідувати музеї, художні галереї та театральні вистави, які презентують мистецькі приклади, пов'язані з темами літературних творів.

Використання зображення і звуку при вивченні літературних творів та узагальненні знань з певної теми передбачає використання художніх творів, пов'язаних з літературним твором, що вивчається, а також глибину світу літературних персонажів, історичного періоду через деталі побуту, авторські ідеї та образи, засоби художньої виразності. Важливо зазначити, що це сприяє більш ефективному розумінню та закріпленню знань. Отже, інтермедіальний аналіз у курсі української літератури є важливим інструментом формування художньої культури учнів та розвитку естетичних смаків, необхідних для їхнього духовного розвитку.

Аналіз досліджень і публікацій.

Урок української літератури, як урок полімистецької діяльності, має на меті, по-перше, розвиток суто літературних компетенцій учнів, по-друге, їх загальний світоглядний розвиток, формування естетичного смаку, філософічного мислення тощо. На сучасному етапі дослідження, такі психологи-науковці, як І. Біла, Н. Ваганова, Н. Медведева, В. Моляко, Х. Хейрман, К. Штанько та ін., розвивали ідеї доцільності формування особистості через стимулювання різних органів чуття. У контексті означеної проблеми на особливу увагу заслуговують праці таких вчених-педагогів, як С. Жили, О. Ісаєвої, Т. Качак, О. Мокрогуза, Н. Мочернюк, Т. Приходько, Г. Ріплл, Т. Шарпової та ін., які об-

грунтовують цілісний вплив різних видів мистецтва на сприймання учнями художніх творів.

У своєму дослідженні ми акцентуємо увагу на тому, як синестезія, що є взаємодією різних модальностей сприйняття, емоційний інтелект, творче сприймання, мультимедійні засоби, наочність, впливають на інтермедіальне сприйняття учнями художніх текстів (зокрема поезії) на уроках української літератури, стимулюючи їх до творчих інтерпретацій та розширюючи їх аналітичні здібності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні дослідження перцептивного розвитку дітей зосереджені на оцінці нових когнітивних можливостей, особливо здатності активно сприймати, конструктивно мислити та готуватися до навчання через чуттєвий досвід. На думку психологів, дитячий досвід через сенсорне сприйняття (зорове, моторне, слухове тощо) не відокремлений від процесів мислення та мовлення, а є фундаментальним для їх формування. Наприклад, Н. Ваганова вважає, що "процеси сприймання, як і інші пізнавальні процеси, розвиваються не ізольовано, а в контексті комплексної діяльності дитини і спочатку вони включені в зовнішню практичну діяльність дитини і є як би супутнім нею результатом" (*Психологічні закономірності...*, 2015, с. 52).

Сприйняття твору через органи чуття є складним і багатограним процесом, оскільки лежить в основі інтермедіальності. Розуміння того, які елементи твору впливають на різні аспекти сприйняття, допоможе учням на уроках української літератури аналізувати творчість автора, мотиви написання його творів, розкривати глибинні теми та символи, які можуть бути закодовані в тексті, а також оцінювати вплив цих літературних текстів на свої власні емоції.

У сучасній психології синестезію виокремлюють як особливий спосіб сприйняття реальності. Саме поняття "синестезія" означає "рівнобіжність відчуттів" і пояснює одночасне переживання людиною

вражень від кількох різних органів чуття. Наприклад, під час читання тексту людина може сприймати кольори та запахи через звук. У Сучасному тлумачному психологічному словнику (за ред. В. Шапара) синестезія трактується як "явище, яке полягає в тому, що якийсь подразник, діючи на відповідний орган відчуттів, поза волею суб'єкта викликає не тільки відчуття, специфічне для даного органа відчуттів, але ще і додаткове відчуття або уявлення, характерне для іншого органа відчуттів" (Шапар). Таким чином, в результаті взаємодії рецепторів у людини виникають унікальні відчуття або конфлікт між ними, що називається контрастом відчуттів.

Художня література, особливо поезія, відтворює структури синестезійного сприйняття та відображення дійсності. Конкретні, чуттєві образи набувають символічного значення і здатні надихати на осмислення власного буття через переживання конкретних ситуацій і подій та рефлексію усталених цінностей. Прикладом такої практики є рання творчість П. Тичини, де мова відтворює звукові образи і створює синестезійну атмосферу ("перламутровий плач", "кришталева музика", "дзвінки дощові струни", "зоряні крики"). Таким чином, за допомогою синестезійних засобів поети викликають різні асоціації та встановлюють перехресні зв'язки між образами. Образи наділяються різними чуттєвими елементами, а їхнє значення розкривається через звук, рух, ритм та образну композицію. У результаті формується новий образ, що характеризується оригінальністю авторського самовираження і сприйняття світу.

Сучасна наука, вивчаючи явище синестезії, спирається на різні сенсорні модальності, такі як зір, слух, нюх, смак і дотик. Відповідно до того, які органи чуття активізуються, вчені класифікують види синестезії. Наприклад, вчений Х. Хейрман розрізняє:

- прасинестезії (дотиково-нюхові, адже, як зазначає дослідник, мови світу не володіють спеціальною лексикою для позначення ню-

хових відчуттів, тому для їх позначення використовують слова іншої модальності – "гострий", "різкий", "ніжний");

- власне синестезії або істинні синестезії (коли певному звуку відповідають певні кольорові асоціації);

- емоційні синестезії (паралелізм відчуттів та емоцій) (*Штанько, 2013, с. 541*).

Під час мультисенсорного сприйняття, розуміння та інтерпретація отриманої інформації сприяє формуванню асоціацій і подальшому створенню художніх образів. Тому для класифікації синестезії Х. Хейрман використовує критерії "персональної" та "творчої" синестезії (*Штанько, 2013, с. 541*).

Незаперечним є той факт, що розвиток емоційного інтелекту учнів є важливим аспектом літературної освіти, особливо під час вивчення поезії на уроках української літератури. Емоційний інтелект відіграє важливу роль у сприйнятті поетичних текстів. Він допомагає учням краще зрозуміти почуття художніх образів, переживання ліричного героя, сприяє розвитку емпатії та формує розуміння моральних цінностей і міжособистісних стосунків через літературні тексти.

Так, О. Ісаєва стверджує, що під час аналізу художніх творів безумовно розвиваються такі складові емоційного інтелекту, як здатність відчувати та сприймати інших, ставити себе на їх місце. Саме таким чином "в учнів є можливість подивитися "новими очима" не тільки на персонажа, але й на себе" (*Ісаєва*).

Емоційний інтелект також сприяє розвитку творчих здібностей учнів і дозволяє їм ефективно виражати свої емоції за допомогою слів, образів, музики та інших форм виразності. Тому, розвиток емоційного інтелекту учнів на уроках української літератури має вирішальне значення для успішного вивчення поезії через засоби інтермедіального аналізу тому, що вони сприяють глибшому розумінню, розвитку емпатії, творчості учнів, критичному мисленню та саморегуляції.

Відкритість молодого покоління

до нових зв'язків, нестандартних способів розв'язання проблем, бажання висловлювати власні інтерпретації об'єктів, явищ та ідей спонукали науковців дослідити та проаналізувати поняття "творчого сприймання". Термін "творче сприймання" увійшов у психологічну термінологію наприкінці ХХ століття і означає здатність людини сприймати навколишній світ в оригінальний та інноваційний спосіб.

Грунтовно розкриває сутність поняття "творчого сприймання" психолог, академік НАПН України, професор В. Моляко та характеризує його як "процес (та його результат) конструювання суб'єктивно нового образу, який у більшій чи меншій ступені перетворює, змінює предмети та явища об'єктивної реальності, де перцептивний творчий образ представляє собою оригінальну сукупність нових фіксацій, відбитків, що є в наявності у даного суб'єкта, раніше сформованих образів та їх фрагментів" (*Моляко, 2008, с. 7*). На думку вченого, продуктами творчого сприйняття можуть бути не тільки різноманітні образи, а й ідеї, які можна висловити словами або зафіксувати в письмовому вигляді. Ці ідеї можуть супроводжувати процеси впізнавання, оцінки, інтерпретації та розуміння об'єктів і явищ. На наш погляд, ці процеси відіграють важливу роль у встановленні зв'язків між різними видами медіа (текст, зображення, звук тощо), тобто для вивчення поезії засобами інтермедіального аналізу на уроках української літератури.

Під час читання художнього твору кожна деталь має особливе, символічне значення для того, хто сприймає його. Це сприяє більш уважному та диференційованому розгляду й розумінню твору. З погляду психології, мистецькі елементи впливають на свідомість, активізують минулий життєвий досвід, викликають асоціації, емоції та виступають як стимули для оцінки й інтерпретації художнього тексту. Таким чином, творче сприймання розглядається як складний процес, у якому окремі елементи твору об-

Їдуються в єдине ціле, утворюючи при цьому систему образів, які функціонують як частини цілісного твору, взаємодіють у складному контексті сприйняття.

Так, Н. Медведєва зазначає, що "сприймання твору мистецтва передбачає як сприймання його змісту (що зображено), так і форми (як зображено). Сприймання витворів мистецтва може досягати різного ступеня складності та повноти" (Медведєва). Вчена вважає, що до змісту твору багатшаровості додає зорове сприймання, яке може мати кілька етапів: перше ознайомлення з його поверхневими деталями; усвідомлення його сутності, глибинного змісту. Саме тому, авторка пропонує розглядати твір мистецтва за 3-ма етапами художнього сприймання:

1) початкове осмислення твору митця (що зображено, які предмети, дійові особи, стосунки між героями тощо);

2) споглядання твору, занурення в "емоційну складову об'єкта сприймання";

3) сприймання художнього образу в мистецькому творі, осягнення його сутності (Медведєва).

Тут Н. Медведєва наголошує на тому, що саме на третьому етапі здійснюється емоційне наповнення та розуміння, тобто виникає "жива, усвідомлена реакція на витвір мистецтва того, хто сприйняв, пізнав художній образ, де у процесі сприймання художнього твору відбувається його інтерпретація" (Медведєва).

Таким чином, робимо висновок, що ознайомлення учнів з мистецтвом у шкільному курсі української літератури створює великі можливості для наповнення об'єктивних форм багатьма суб'єктивними сенсами. Крім того, оскільки мистецтво активно залучає емоційну складову свідомості через естетичні ідеали – сприяє формуванню духовних цінностей дитини та її ставлення до світу загалом, розвитку прикладного, пізнавального, естетичного, емоційного та виховного потенціалу.

Погляди провідних педагогів-на-

уковців у доцільності застосування суміжних мистецтв під час викладання української літератури збігаються на тому, що "методи з міжмистецькою орієнтацією, які використовуються на заняттях української літератури, не ізольовані один від одного; між ними існують органічні взаємозв'язки, взаємопереходи, взаємопроникнення" (Качак, 2016).

Методистка Т. Качак дослідивши теоретичні і методичні аспекти вивчення художніх творів, які передбачені чинною програмою з української літератури для ЗЗСО, переконана у тому, що "оптимальний відбір і поєднання методів на літературно-мистецьких вітальнях, семінарських заняттях, диспутах, мистецьких діалогах, конференціях, творчих мистецьких звітах, уроках із залученням різних видів образотворчості сприяє осягненню учнями мистецького матеріалу, набуттю умінь і навичок інтерпретації і творення різних текстів" (Качак, 2016).

Т. Шарапова говорить про складні взаємозв'язки між різними видами мистецтва на уроках, де література, музика та образотворче мистецтво відіграють важливу роль у художній культурі, оскільки "література передає думки людини, музика – її почуття й переживання, образотворче мистецтво розкриває реальний світ людини" (Шарапова, 2019, с. 345). На думку дослідниці, міжмистецька взаємодія "буде доцільною і дійсно творчою лише тоді, коли кожен вид мистецтва збереже свою специфіку, свою форму художнього мислення" (Шарапова, 2019, с. 348). Погоджуємось із думкою вченої, адже якщо не брати до уваги унікальність кожного виду мистецтва, співпраця між ними не спрацює, а їхня освітня цінність буде втрачена.

Аналізуючи взаємозв'язок поезії та образотворчого мистецтва, дослідниця Н. Мочернюк зазначає, що "полегшуючи аналіз і синтез, узагальнення і систематизацію, абстрагування і конкретизацію знань з літератури, твори суміжних мистецтв стають могутнім засобом розвитку мислення учнів, а значить,

становлять значну освітню цінність" (Мочернюк). Тут підсумуємо, що з психолого-педагогічної точки зору використання на уроках літератури творів, які взаємодіють із суміжними видами мистецтва, є не лише способом передачі нових знань, а й способом формування в учня цілісної картини художнього світу. Використання науково-теоретичних понять збільшує словниковий запас учнів, активізує їхнє мислення та сприяє розвитку мовлення.

Виходячи з педагогічного досвіду роботи вчителів-словесників на уроках української літератури, актуальною нині вважається проблема створення особливої атмосфери творчої співпраці між учителем та учнями. Досягти цієї мети можна лише за умови використання сучасних методів і форм роботи, які стимулюють творчість, максимально розвивають сприйняття, увагу, пам'ять, уяву, мислення та мовлення учнів.

Логічно припускає Г. Ріплл, що "інтермедіальні літературні тексти переступають свою власну медіальну межу – письмо – у різноманітні творчі способи, включаючи зображення й ілюстрації або посилюючись на відсутні (статичні і рухомі, аналогові і цифрові) зображення, імітуючи кіномодуси або імітуючи **музичні структури і теми**" (Rippl, 2015, с. 1). Дослідниця підкреслює, що поняття літератури зазнало подальших змін під впливом процесу дигіталізації, коли інформація переноситься в цифрові формати. Поняття лише вербального мистецтва втрачає свою актуальність. Саме тому потрібно змістити фокус уваги на вивчення різноманітних варіацій між медіа, адже у сучасному світі інформаційних технологій та онлайн-освіти, що стрімко розвивається, все більше вчителів діляться своїм досвідом поєднання різних видів мистецтва і мультимедійних засобів на уроках літератури.

Зважаючи на високий інтерес учителів до використання мультимедійних засобів у навчальному процесі, О. Мокрогуз виділив такі функції їх позитивного використання як "сприяння задоволенню і мак-

симальному розвитку інтересів дітей; забезпечення більш точної і повної інформації про явище, яке досліджується на занятті, що значно підвищує якість навчання; зростання темпу вивчення навчального матеріалу та інтенсифікація праці дітей; збільшення питомої ваги наочності навчання через перетворення недоступних або важкодоступних матеріалів у доступні; зростання обсягу самостійної роботи дітей на занятті" (Мокрогуз). Саме через органи чуття (дотикові, нюхові, зорові, слухові, смакові) здійснюється пізнання світу, а тому, на думку дослідника, можливості комп'ютера дозволяють максимально широко залучати зорові та слухові аналізатори, де у підсумку "комп'ютер має можливості розвитку творчих здібностей в учнів і забезпечує засвоєння ними знань на високому рівні осмислення й інтерпретації" (Мокрогуз).

Безперечно, потенціал цифрових технологій у створенні зв'язку між різними видами мистецтва полегшить проведення інтермедіального аналізу поезії на уроках української літератури, адже використання комп'ютерів може надати учням доступ до різних ресурсів, таких як відео-, аудіоконтент, інтерактивні навчальні завдання тощо. Окрім того, застосування мультимедійних технологій сприятиме розвитку творчості школярів у створенні власних проєктів, які потребуватимуть аналізу, синтезу та інтерпретації художніх текстів. Проте, важливо уникати та передбачати моменти, коли інформація щодо твору мистецтва замінює безпосереднє спілкування з самим твором. Це може спричинити до схематичного розуміння художнього образу та "втрати художнього впливу" (Шарапова, 2019, с. 348).

Ефективність використання різних видів мистецтва у викладанні української літератури безпосередньо залежить від того, наскільки процес вивчення літературних творів супроводжується візуальними матеріалами, тобто наочною. Використання мультимедійних наочних засобів допоможе занурити

учнів у світ літературного твору, полегшуючи розуміння його сюжету, образів, атмосфери та проблематики.

У викладанні літератури наочність виражається через образне відображення дійсності, яке подане через інші види мистецтва. На думку Т. Приходько, художні ілюстрації, музичні композиції, створені на основі поетичних текстів або тематично пов'язані з художніми творами "допомагають читати в тексті художнього твору те, що не було відчуте під час самостійного читання, зрозуміти деякі суттєві особливості змісту і художньої форми твору" (Приходько).

Конкретизовані зорові та слухові уявлення, що виникають в учнів у процесі читання й осмислення літературних творів через твори інших видів мистецтва, властивими їм засобами здатні істотно збагатити їх сприймання. Тому, вважаємо наочне вивчення художніх текстів доцільним на уроках української літератури, особливо під час проведення інтермедіального аналізу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Здійснивши ґрунтовний аналіз наукових джерел, можемо виділити такі психолого-педагогічні вимоги для організації та проведення інтермедіального аналізу поезії на уроках української літератури:

1) зберігати ідейно-тематичний взаємозв'язок, оскільки різні види мистецтва мають спільні закономірності, що розвиваються історично (наприклад, романтизм, реалізм, символізм);

2) розкривати внутрішні зв'язки та унікальність кожного виду мистецтва (близькість ідей поета і митця, відображення їхніх думок, переживань та вражень у творах);

3) уникати повної аналогії між засобами виразності;

4) проводити порівняння на емоційному рівні, опираючись на художні та морально-естетичні цінності.

Отже, вивчення поезії засобами інтермедіального аналізу буде більш ефективним і продуктивним, дотримуючись таких психолого-пе-

дагогічних чинників. До них також зараховуємо стиль взаємодії вчителя з учнями, особистісні й професійні риси педагога, розвиток особистості учня під час уроку, а також стимулювання їхніх пізнавальних процесів.

Вивчення художніх творів з орієнтуванням на міжмистецьку взаємодію має значний потенціал для розвитку учнів, а використання різних видів медіа (слова, кольору, звуку, сучасних мультимедійних технологій) на уроках української літератури може значно покращити розуміння та сприймання навчального матеріалу. Взаємодія літератури з іншими видами мистецтва дозволить школярам глибше зрозуміти художні тексти, візуалізувати події та образи, передавати настрій твору, розширити культурні горизонти, стимулюватиме творчу активність, критичне мислення, формуватиме естетичний смак учнів.

Перспективою дослідження вважаємо створення ефективних методів упровадження засобів інтермедіального аналізу на уроках української літератури в школі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Ісаєва О. Про людський капітал, емоційний інтелект і роль шкільної літературної освіти. URL https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35191/Isaieva_48-52.pdf?sequence=1

Качак Т. (2016). Українська література для дітей та юнацтва: підручник. Київ: ВЦ "Академія".

Медведева Н. Дослідження творчого сприймання. URL https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2012/NiO_9_2012/1/Med.htm

Мочернюк Н. (2013). Художній простір у контексті інтермедіальності (поезія та образотворче мистецтво). *Питання літературознавства*, 87, 219–229.

Мокрогуз О. Психолого-педагогічні аспекти сприйняття навчальної інформації в контексті застосування мультимедіа. URL <https://c.twirpx.link/file/1000407/>

Моляко В. (2008). Концепція твор-

чого сприймання. *ЖДУ імені Івана Франка*, 12(5), 7–14.

Психологічні закономірності творчого сприймання інформаційних індикаторів реальності: монографія. (2015). Київ: Педагогічна думка.

Приходько Т. Психолого-педагогічні аспекти використання різних видів мистецтва на уроках зарубіжної літератури: опис педагогічного досвіду. URL https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:s2c_WsLQTtEJ:https://urok.osvita.ua/materials

Шапар В. Сучасний тлумачний психологічний словник. URL <https://archive.org/details/psycholoh2007/page/466/mode/2up?view=theater>

Шарапова Т. (2019). Комплексний взаємозв'язок різних видів мистецтва на уроках музики. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 120, 345–351.

Штанько К. (2013). Типологічні схеми у дослідженні феномену синестезії. *Народознавчі зошити*, 3, 538–542.

Rippl G. (2015). Introduction. *Handbook of Intermediality: Literature. Image – Sound – Music*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter. S. 1–31.

REFERENCES

Isaieva O. Pro liudskiy kapital, emotsiyni intelekt i rol shkilnoi literaturnoi osvity. URL https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35191/Isaieva_48-52.pdf?sequence=1

Kachak T. (2016). *Ukrajinsjka literatura dlja ditej ta junactva: pidruchnyk*. Kyiv: VC "Akademija".

Medvedeva N. Medvedeva N. Doslidzhennja tvorchoho sprjmannja. URL https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2012/NiO_9_2012/1/Med.htm

Mochernjuk N. (2013). Khudozhnij prostir u konteksti intermedialnosti (poezija ta obrazotvorche mystectvo). *Pytannja literaturoznavstva*, 87, 219–229.

Mokrohuz O. Psykhologho-pedagoghichni aspekty sprjnjattja navchalnoji informaciji v konteksti zastosuvannja muljtymedia. URL <https://c.twirpx.link/file/1000407/>

Moljako V. (2008). Koncepcija tvorchoho sprjmannja. *ZhDU imeni Ivana Franka*, 12(5), 7–14.

Psykhologhichni zakonomirnosti tvorchoho sprjmannja informacijnykh indykatoriv realnosti

: monoghrafija. (2015). Kyiv: Pedagoghichna dumka.

Prykhodjko T. Psykhologho-pedagoghichni aspekty vykorystannja riznykh vydiv mystectva na urokakh zarubizhnoji literatury: opys pedagoghichnogho dosvidu. URL https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:s2c_WsLQTtEJ:https://urok.osvita.ua/materials

Shapar V. Suchasnyj tлумачnyj psykhologhichnyj slovnyk. URL <https://archive.org/details/psycholoh2007/page/466/mode/2up?view=theater>

Sharapova T. (2019). Kompleksnyj vzajemov'jazok riznykh vydiv mystedvanaurokakh muzyky. *Naukovi zapysky. Serija: Pedagoghichni nauky*, 120, 345–351.

Shtanjko K. (2013). Typologhichni skhemy u doslidzhenni fenomeny synesteziji. *Narodoznavchi zoshyty*, 3, 538–542.

Rippl G. (2015). Introduction. *Handbook of Intermediality: Literature. Image – Sound – Music*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter. S. 1–31.

Стаття надійшла 15.10.2024 р.

